

УДК 81:378

DOI: <http://dx.doi.org/10.30970/vpe.2023.38.11713>

ЗМІСТ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ ІЗ ПРИКЛАДНОЇ ЛІНГВІСТИКИ В СИСТЕМІ ВИЩОЇ ОСВІТИ УКРАЇНИ

Ольга Лапшина¹, Олена Дорофєєва², Оксана Комочкова³

*¹Хмельницький національний університет,
вул. Інститутська, 11, Хмельницький, Україна, UA–29016
olga1807komochkova@gmail.com;*

*²Хмельницький національний університет,
вул. Інститутська, 11, Хмельницький, Україна, UA–29016
elenadorofeyeva72@gmail.com;*

*³Хмельницька середня загальноосвітня школа I–III ступенів № 21,
вул. Проспект Миру, 76/5, Хмельницький, Україна, UA–29015
zastupnyk21@ukr.net*

Статтю присвячено проблемі змісту професійної підготовки фахівців із прикладної лінгвістики в системі вищої освіти України. Відповідно, її мета полягає в аналізуванні та обґрунтуванні змісту професійної підготовки фахівців із прикладної лінгвістики в системі вищої освіти України. Зазначено, що лінгвістична глобалізація та інтернаціоналізація прикладної лінгвістики, стрімкий розвиток ІКТ зумовлюють потребу у фахівцях, здатних проєктувати алгоритми та методики автоматичного оброблення текстів, створювати технології автоматизованого й машинного перекладу, провадити пошуково-дослідницьку діяльність для майстерного використання інформаційних систем, підлаштовувати мову під вимоги осіб з інвалідністю тощо. Зазначено, що в Україні лінгвістика не виокремлена в самостійну спеціальність/спеціалізацію, а є дисципліною, яку вивчають у межах філології, що значно уповільнює її розвиток як науки та звужує науковий потенціал галузі. Водночас спеціалізація «Прикладна лінгвістика» розкриває предметну специфіку лінгвістики/прикладної лінгвістики, актуалізує сучасні запити науки та зорієнтовує професійну підготовку вітчизняних фахівців із прикладної лінгвістики на відповідність професійним стандартам провідних європейських країн. Детальний аналіз навчальних планів університетів показав, що зміст освітньої програми передбачає опанування студентами дисциплін циклів природничо-наукової, професійної та практичної, гуманітарної та соціально-економічної підготовки, самостійного вибору ЗВО, вільного вибору студента. Структурування змісту відбувається на основі лінгвістичного, перекладацького, літературознавчого та комбінованого підходів. Перспективи подальших наукових пошуків полягають у дослідженні особливостей змішаного навчання майбутніх прикладних лінгвістів у провідних країнах Європи.

Ключові слова: лінгвістика, філологія, прикладна лінгвістика, професійна підготовка, вища освіта.

Постановка проблеми та аналіз останніх досліджень. В умовах інтенсифікації процесів лінгвістичної глобалізації та інтернаціоналізації прикладної лінгвістики як когнітивної науки з надзвичайно широким прикладним спектром, стрімкого розвитку ІКТ, масштабної комп'ютеризації виробничого процесу зазнає актуалізації проблема професійної підготовки фахівців з прикладної лінгвістики [1]. Це пов'язано з тим, що в умовах воєнного стану, суспільство відчуває гостру потребу у фахівцях, які не лише володіють професійними знаннями з морфології, синтаксису та прагматики, навичками формального аналізу лінгвістичного матеріалу [16], а й здатні розробляти інформаційно-пошукові словники, тезауруси, онтології, проєктувати алгоритми та методики автоматичного оброблення текстів, створювати технології автоматизованого й машинного перекладу, провадити пошуково-дослідницьку діяльність для майстерного використання інформаційних систем, підлаштовувати мову під вимоги осіб з інвалідністю тощо [4; 5]. У контексті дослідження також становлять зацікавлення результати наукових розвідок українських компаративістів [6; 10; 11] та зарубіжних учених [14; 15; 17; 18]. Детальний аналіз зазначених матеріалів засвідчив, що порушена проблема не була предметом спеціальних досліджень в Україні. Отже, **мета дослідження** полягає в аналізуванні та обґрунтуванні змісту професійної підготовки фахівців із прикладної лінгвістики в системі вищої освіти України.

Виклад основного матеріалу. В Україні лінгвістика не виокремлена в самостійну спеціальність/спеціалізацію, а є дисципліною, яку вивчають у межах філології, що суттєво уповільнює її розвиток як науки та зужує науковий потенціал галузі. Спеціалізація 035.10 «Філологія. Прикладна лінгвістика» розкриває предметну специфіку лінгвістики, актуалізує сучасні запити науки й зорієнтовує професійну підготовку вітчизняних фахівців із прикладної лінгвістики на відповідність професійним стандартам провідних європейських країн. Наразі 18 університетів упроваджують освітні програми бакалаврського і магістерського рівня для підготовки фахівців із прикладної лінгвістики.

Освітні програми зі спеціальності «Філологія. Прикладна лінгвістика» бакалаврського рівня за денною формою навчання, зазвичай, тривають чотири роки, за заочною формою навчання – п'ять. Термін навчання магістрів регламентований освітньою програмою і становить рік і п'ять місяців або рік і десять місяців. Обсяг освітньої програми підготовки бакалаврів філології (спеціальність «Філологія. Прикладна лінгвістика») дорівнює 180–240 кредитам ЄКТС; обсяг освітньої програми підготовки магістрів філології (спеціальність «Філологія. Прикладна лінгвістика») – 90–120 кредитам ЄКТС.

На навчання для здобуття бакалаврського рівня вищої освіти приймають осіб із повною загальною середньою освітою за результатами зовнішнього незалежного оцінювання знань і вмінь вступників та рівня їхніх творчих здібностей з урахуванням середнього бала документа про повну загальну середню освіту та балів за особливі успіхи [13].

Для здобуття магістерського рівня вищої освіти прийом на навчання відбувається на основі бакалаврського рівня вищої освіти за результатами вступних випробувань (фахового та з англійської мови) і середнього бала додатка диплома про базову вищу освіту. Особа може вступити на навчання для здобуття магістерського рівня вищої освіти на основі бакалаврського рівня вищої освіти за умови успішного проходження додаткового вступного випробування із загального мовознавства з урахуванням середнього бала додатка диплома про базову вищу освіту.

На підставі аналізу навчальних планів ЗВО України, що проводять професійну підготовку майбутніх фахівців із прикладної лінгвістики, підсумовано, що освітня програма підготовки «Прикладна лінгвістика» (спеціальність – 035 «Філологія»; спеціалізація – 035.10 «Прикладна лінгвістика») передбачає поділ дисциплін на цикли природничо-наукової, професійної та практичної, гуманітарної й соціально-економічної підготовки, самостійного вибору ЗВО, вільного вибору студента; обов'язкові та вибіркові.

Цикл гуманітарної та соціально-економічної підготовки (ГС) охоплює такі дисципліни: «Філософія», «Соціологія», «Політологія», «Правознавство», «Історія України», «Економічна теорія», «Українська мова (за професійним спрямуванням)», «Психологія», «Екологічна безпека», «Релігієзнавство», «Макро- та мікроекономіка», «Культура професійного мовлення та спілкування», «Українське державотворення», «Україна: історія земель та народів» тощо.

Цикл природничо-наукової підготовки (ПН) передбачає опанування таких дисциплін: «Основи інформатики та комп'ютерної техніки», «Математична логіка», «Безпека життєдіяльності», «Вища математика: математичний аналіз», «Основи наукових досліджень», «Вступ до мовознавства», «Вступ до літературознавства», «Педагогіка» тощо.

Цикл професійної і практичної підготовки (ПП) є найбільшим за обсягом та складається з таких дисциплін: «Основи прикладної лінгвістики», «Практична фонетика англійської мови», «Практична граматики англійської мови», «Практичний курс англійської мови», «Практичний курс другої іноземної мови (німецької)», «Основи програмування», «Прикладна інформатика», «Об'єктно-орієнтоване програмування», «Організація баз даних та знань», «Автоматизовані системи перекладу текстової інформації», «Комунікативна лінгвістика», «Контрастивна лінгвістика»,

«Психолінгвістика», «Квантитативна лінгвістика», «Прикладна фонетика», «Математичні методи у лінгвістиці», «Вступ до лінгвокібернетики», «Прикладна семантика», «Системи штучного інтелекту» тощо.

Аналізуючи магістерську підготовку фахівців із прикладної лінгвістики, зазначимо, що розробники освітніх програм по-різному інтерпретують специфіку професійної діяльності. Зокрема, у Харківському національному університеті імені В. Каразіна основну увагу зосереджено на дисциплінах, які передбачають поглиблення знань магістрантів у таких сферах, як перекладознавство («Переклад як міжкультурна комунікація», «Теорія та практика наукового, технічного та галузевого перекладу»), інформаційно-комунікативні технології («Моделі та методи об'єктно-орієнтованого аналізу та проектування програмних систем», «Медіалінгвістика», «Традиційна комп'ютерна лексикологія», «Web-програмування», «Web-дизайн») [12]. У Львівському національному університеті імені Івана Франка освітня програма підготовки майбутніх фахівців із прикладної лінгвістики вирізняється літературознавчою спрямованістю, студенти-магістранти мають змогу опанувати «Порівняльне літературознавство», «Розвиток теоретичних концепцій українського літературознавства», «Естетичну комунікацію», «Теорію літератури», «Літературні групи та угруповання міжвоєнного періоду» [7]. Варто додати, що більшість ЗВО застосовує комбінований підхід, тобто наповнюють зміст професійної підготовки дисциплінами різного спектра, а саме лінгвістичного, перекладацького й інформаційно-комунікативного.

На підставі викладу доцільно виокремити чотири основні підходи до організації змісту професійної підготовки магістрів філології (спеціальність «Філологія. Прикладна лінгвістика») у вищій школі України:

1) лінгвістичний (Донецький національний університет імені Василя Стуса, Миколаївський національний університет імені Василя Сухомлинського, Національний університет «Львівська політехніка», Ужгородський національний університет, Черкаський державний технологічний університет);

2) перекладацький (Харківський національний університет імені В. Каразіна, Херсонський державний університет);

3) літературознавчий (Львівський національний університет імені І. Франка);

4) комбінований (Хмельницький національний університет, Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут», Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Національний аерокосмічний університет ім. Миколи Жуковського «Харківський авіаційний інститут», Національний університет кораблебудування імені адмірала Макарова, Одеський національний університет імені Іллі

Мечникова, Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки).

На нашу думку, університети України повинні подбати про забезпечення спектра спеціалізацій у межах професійної підготовки прикладних лінгвістів. Наразі лише кілька ЗВО пропонують спеціалізації для вільного вибору студента. Київський національний університет імені Т. Шевченка має дві бакалаврські спеціалізації: «Комп'ютерне моделювання вербальної комунікації» та «Комп'ютерне конструювання лексикографічних систем», які формують практичні навички й уміння у створенні та застосуванні інформаційно-лінгвістичних технологій текстового та словникового спрямування на базі двох мов – української та англійської [2]. У межах магістерської програми пропонують три спеціалізації: **«Технології створення, перекладу та редагування інтернет-текстів (SEO-копірайтинг)»**, **«Лінгвістичні дослідження в судово-експертній діяльності»**, **«Автоматичне оброблення природної мови – NLP»** [3].

Львівський національний університет імені І. Франка пропонує спеціалізацію «Соціолінгвістика (Політична комунікація)», що спрямована на формування знань про різні аспекти взаємодії мови й політики для вироблення у студентів навичок проведення лінгвістичної експертизи, написання власних текстів про зв'язки між соціальною та політичною системами. Завдання спеціалізації полягають у розкритті теорії й методів аналізу, вихованні критичного мислення про різні аспекти взаємодії мови та політики в українському суспільстві й у світі (на матеріалі української та інших мов). Студенти набувають практичних навичок лінгвістів-експертів із політичної комунікації та створюють власні різножанрові тексти для інтерпретації зв'язку між соціальною і політичною системами в українському суспільстві [7].

Інформаційно-комп'ютерна професійна підготовка відбувається на лекційних і практичних заняттях з інформаційних технологій у лінгвістичних дослідженнях, із систем управління баз даних, телекомунікаційних та мережевих технологій, програмування, лінгвометрії, інформаційно-пошукових систем, дидактичних комп'ютерних систем, систем машинного перекладу, автоматизованих редакційно-видавничих систем, автоматичного морфологічного й синтаксичного аналізу, комп'ютерної лексикографії, під час написання курсових робіт тощо.

Варто також наголосити на ролі практики в професійному становленні майбутніх фахівців із прикладної лінгвістики. Наукові розвідки доводять, що існує певна диференціація видів практики, які впроваджують українські ЗВО. Так, найбільш поширеною є перекладацька, виробнича (асистентська) та комп'ютерно-лінгвістична (обчислювальна, програмно-лінгвістична, ЕОМ) практика. Харківський національний університет імені Василя Каразіна

також упроваджує педагогічну практику. Цікавим є досвід Миколаївського національного університету імені Василя Сухомлинського [9]: студенти-бакалаври повинні пройти мовленнєву, соціолінгвістичну практику, а також практику дикторів телебачення і радіо.

Що стосується атестації майбутніх фахівців з лінгвістики, то досягнення бакалаврів оцінюють під час державних комплексних іспитів та (зрідка) захисту випускної кваліфікаційної роботи бакалавра. Так, програма комплексного державного іспиту з прикладної лінгвістики для випускників освітнього рівня бакалавра, що затверджена науково-методичною комісією Інституту філології КНУ імені Тараса Шевченка, складається з питань курсів чотирьох тематично-дисциплінарних циклів: теоретична лінгвістика, математичні дисципліни, інформатика, прикладна лінгвістика. Державний іспит спрямований на перевірку знань і вмінь, здобутих випускниками за час навчання в бакалавраті, в окреслених галузях знань [2; 3].

Кваліфікаційна робота передбачає розв'язання спеціалізованого завдання та/або практичної проблеми в галузі філології (прикладна лінгвістика). Кваліфікаційна робота має бути самостійним дослідженням, що перевіряють на наявність плагіату згідно з процедурою, регламентованою системою забезпечення вищим навчальним закладом якості освітньої діяльності та якості вищої освіти. Вимоги до обсягу та структури кваліфікаційної роботи затверджує ЗВО. Кваліфікаційні роботи здобувачів вищої освіти повинні бути оприлюднені на офіційному сайті навчального закладу або його підрозділу.

Отже, викладання базоване на принципах студентоцентрованого навчання, самостійного навчання, проблемно-орієнтованого навчання, обчислювальної, комп'ютерно-лінгвістичної та педагогічної практик тощо. Методи оцінювання охоплюють іспити, тести, контрольні, курсові та кваліфікаційні роботи, есе, презентації тощо.

Основними організаційними формами навчання майбутніх фахівців із прикладної лінгвістики в українських університетах є лекція, семінарське заняття, практичні й лабораторні заняття, практика, предметні олімпіади, консультації, державна підсумкова атестація, самостійна робота. Серед методів навчання переважають словесні, пояснювально-ілюстративні, репродуктивні, проблемні, дослідницькі тощо [13].

Відповідно до «Стандартів вищої освіти бакалавра і магістра філології», майбутні фахівці із прикладної лінгвістики повинні здобути інтегральну, загальну та спеціальну (фахову, предметну) компетентність [8].

У «Стандартах вищої освіти» зазначено, що бакалаври й магістри філології повинні вміти аналізувати головні тенденції історичного розвитку українського народу, цінувати його культурно-історичні та морально-етичні надбання, сприяти розв'язанню актуальних загальнодержавних і суспільних

завдань; діяти із соціальною відповідальністю, розуміти основні принципи буття людини, природи, суспільства; усвідомлювати повагу до різноманіття культур; досліджувати філологічну науку на належному рівні тощо. На наш погляд, ці концептуальні засади загальної компетентності відображають визнання значущості випереджального характеру науки, урахування вирішальності впливу економічних, соціальних і культурних факторів на розвиток суспільної природи мови, парадигмальної асиметричності терміносистем, мовних трансформацій.

Варто зазначити, що в сучасних умовах реформування системи освіти нові імпульси відчуває система підготовки кадрів вищої кваліфікації – докторів філософії (PhD). Третій (освітньо-науковий) рівень вищої освіти слугує головним джерелом кадрового потенціалу ЗВО, показником розвитку наукових шкіл, ознакою конкурентоспроможності закладу. На нашу думку, позитивним аспектом у системі професійної підготовки докторів філософії в галузі філології в Україні буде поступове впровадження докторських освітньо-наукових програм саме з подальшою спеціалізацією в лінгвістиці, зокрема в соціо-, нейро-, прикладній, квантитативній, криміналістичній тощо.

Отже, в Україні лінгвістика не виокремлена в самостійну спеціальність/спеціалізацію, її вивчають у межах філології. Спеціалізація 035.10 «Прикладна лінгвістика» – лінгвістика на відповідність професійним стандартам європейських країн. Аналіз навчальних планів ЗВО України, які провадять професійну підготовку майбутніх фахівців із прикладної лінгвістики, засвідчив, що освітня програма підготовки «Прикладна лінгвістика» передбачає опанування студентами дисциплін циклів природничо-наукової, професійної та практичної, гуманітарної й соціально-економічної підготовки, самостійного вибору ЗВО, вільного вибору студента. Структурування змісту професійної підготовки майбутніх фахівців із прикладної лінгвістики відбувається на основі чотирьох підходів: лінгвістичного, перекладацького, літературознавчого, комбінованого.

Висновки і перспективи подальших досліджень. Отже, у теорії і практиці вищої освіти України лінгвістика та прикладна лінгвістика постають як спеціалізації філологічної науки. Доцільно розмежувати предметну специфіку лінгвістики, філології та прикладної лінгвістики, оскільки сучасні виклики лінгвістичної глобалізації, стратегічні орієнтири інформаційного простору, проблеми мовної екології та мовної політики, стрімкий розвиток комунікаційних технологій в усіх галузях суспільства актуалізують потребу професійної підготовки фахівців з лінгвістики, здатних ефективно застосовувати лінгвістичні теорії та методи для виконання стандартних завдань професійної діяльності, зокрема, розробляти науково-технічну та спеціальну термінологію, лінгвістичне програмне забезпечення, проводити наукові дослідження в галузі лінгводидактики, психолінгвістики,

криміналістичної лінгвістики, комунікативної лінгвістики, соціолінгвістики, когнітивної лінгвістики, прикладної лінгвістики тощо. Розмежування предметної специфіки лінгвістики, філології та прикладної лінгвістики сприятиме підвищенню ефективності професійної підготовки фахівців з прикладної лінгвістики в університетах України.

Проведене дослідження не вичерпує усіх аспектів зазначеної проблеми. Перспективи подальших наукових пошуків убачаємо в дослідженні особливостей змішаного навчання майбутніх прикладних лінгвістів у провідних країнах Європи та Азії.

1. Бідюк Н. М. Концептуальні засади професійної підготовки фахівців з прикладної лінгвістики у США. Порівняльна професійна педагогіка. 2013. № 2. С. 105–115.

2. Київський національний університет імені Т. Г. Шевченка. Прикладна (комп'ютерна) лінгвістика та англійська мова. 2022а. URL: <https://philology.knu.ua/osvitni-prohramy/bak-opysy-op-ta-proh-nd/035-10-b-p/>

3. Київський національний університет імені Т. Г. Шевченка. Прикладна лінгвістика (редакторсько-перекладацька та експертна діяльність). 2022б. URL: <https://philology.knu.ua/osvitni-prohramy/mahistra-oor-pnd-den/035-10-m/>

4. Колесниченко Н. Концепція модернізації професійної підготовки бакалаврів романо-германської філології на засадах компетентнісного підходу. Педагогіка вищої та середньої школи. 2014. № 42. С. 176–183.

5. Корнієнко В. Професійна підготовка бакалаврів гуманітарних наук з прикладної лінгвістики в університетах США: дис. ... канд. пед. наук: 13.00.04. Хмельницький, 2012. 200 с.

6. Кучай Т. Професійна підготовка перекладачів у Великій Британії. Наукові записки. Серія: педагогічні науки. 2012. № 103. С. 165–169.

7. Львівський національний університет імені Івана Франка. Спеціалізація «Прикладна лінгвістика». 2022. URL: <http://philology.lnu.edu.ua/academics/master/curriculum-prykladna-lingvistyka>

8. Міністерство освіти і науки України. Затверджені стандарти вищої освіти. 2022. URL: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/visha-osvita/naukovometodichna-rada-ministerstva-osviti-i-nauki-ukrayini/zatverdzeni-standarti-vishoyi-osviti>

9. Николаївський національний університет імені Василя Сухомлинського. Філологічний факультет. 2022. URL: http://philology.mdu.edu.ua/?page_id=3028.

10. Мукан Н. Особливості підготовки бакалаврів у галузі прикладної лінгвістики: досвід університетів США. Порівняльна професійна педагогіка. 2012. № 1. С. 53–58.
11. Третько В. В. Теорія і практика професійної підготовки магістрів міжнародних відносин в системі університетської освіти Великої Британії: автореф. дис. ... д-ра пед. наук: 13.00.04. Вінниця, 2014. 40 с.
12. Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна. Прикладна лінгвістика та англійська мова. 2022. URL: <http://start.karazin.ua/programs/5/17/03510/190>
13. Хмельницький національний університет. Кафедра іншомовної освіти і міжкультурної комунікації. Навчання. Бакалаврат. 2022. URL: <http://www.khnu.km.ua/angl/entr.htm>
14. Hudson R. Why education needs linguistics (and vice versa). *Journal of linguistics*. 2004. № 40. P. 105–130.
15. Kaplan R. *The Oxford handbook of applied linguistics*. Oxford, 2010. 792 p.
16. Knight P., Yorke M. *Learning, curriculum and employability in higher education*. London, 2004. 256 p.
17. Lugea J. Language in the workplace: combining academic study with work experience. *Employability for languages: a handbook* / ed. by E. Corradini, K. Borthwick & A. Gallagher-Brett (Eds.). Dublin, 2016. P. 17–24.
18. Mitchell R. Notes on the history of the British Association for Applied Linguistics 1967–1997. *British Association of Applied Linguistics*. 1997. URL: https://baalweb.files.wordpress.com/2017/01/history_of_baal.pdf

References

1. Bidiuk, N. M. (2013). Kontseptualni zasady profesiinoi pidhotovky fakhivtsiv z prykladnoi linhvistyky u SShA [Conceptual principles of professional training in applied linguistics in the USA]. *Porivnialna profesiina pedahohika*, 2, 105–115 [in Ukrainian].
2. Hudson, R. (2004). Why education needs linguistics (and vice versa). *Journal of linguistics*, 40, 105–130 [in English].
3. Kaplan, R. (2010). *The Oxford handbook of applied linguistics*. Oxford: Oxford University Press [in English].
4. Kharkivskyi natsionalnyi universytet imeni V. N. Karazina. (2022). *Prykladna linhvistyka ta anhliiska mova* [Applied linguistics and English]. Vziato z <http://start.karazin.ua/programs/5/17/03510/190> [in Ukrainian].
5. Khmelnytskyi natsionalnyi universytet. (2022). *Kafedra inshomovnoi osvity i mizhkulturnoi komunikatsii. Navchannia. Bakalavrat* [Department of foreign language education and intercultural communication. Key information.

Bachelor's degree]. Vziato z <https://angl.khnu.km.ua/page.aspx?r=6&p=1> [in Ukrainian].

6. Knight, P., & Yorke, M. (2004). *Learning, curriculum and employability in higher education*. London: Routledge Falmer [in English].

7. Kolesnychenko, N. (2014). Kontseptsiiia modernizatsii profesiinoi pidhotovky bakalavriv romano-hermanskoi filolohii na zasadakh kompetentnisnogo pidkhodu [The concept of updating bachelor's degrees in Romance and Germanic philology following the competence-based approach]. *Pedahohika vyshchoi ta serednoi shkoly*, 42, 176–183 [in Ukrainian].

8. Korniienko, V. (2012). *Profesiina pidhotovka bakalavriv humanitarnykh nauk z prykladnoi linhvistyky v universytetakh SShA* [Professional training of BA in applied linguistics at US universities]. (Dys. kand. ped. nauk). Natsionalna akademiia prykordonnoi sluzhby Ukrainy imeni Bohdana Khmelnytskoho. Khmelnytskyi [in Ukrainian].

9. Kuchai, T. (2012). Profesiina pidhotovka perekladachiv u Velykii Brytanii [Professional interpreting and translation training in the UK]. *Naukovi zapysky. Serii: pedahohichni nauky*, 103, 165–169 [in Ukrainian].

10. Kyivskyi natsionalnyi universytet imeni T. H. Shevchenka. (2022a). *Prykladna (kompiuterna) linhvistyka ta anhliiska mova* [Applied (computational) linguistics and English]. Vziato z <https://philology.knu.ua/osvitni-prohramy/bak-op-sy-op-ta-proh-nd/035-10-b-p/> [in Ukrainian].

11. Kyivskyi natsionalnyi universytet imeni T. H. Shevchenka. (2022b). *Prykladna linhvistyka (redaktorsko-perekladatska ta ekspertna diialnist)* [Applied linguistics (editing, translation and expert work)]. Vziato z <https://philology.knu.ua/osvitni-prohramy/mahistra-oop-pnd-den/035-10-m/> [in Ukrainian].

12. Lugea, J. (2016). Language in the workplace: combining academic study with work experience. In E. Corradini, K. Borthwick & A. Gallagher-Brett (Eds.), *Employability for languages: a handbook*, 17–24. Dublin: Research-publishing.net [in English].

13. Lvivskyi natsionalnyi universytet imeni Ivana Franka. (2017). *Spetsializatsiia «Prykladna linhvistyka»* [Applied linguistics specialization]. Vziato z <http://philology.lnu.edu.ua/academics/master/curriculum-prykladna-lingvistyka> [in Ukrainian].

14. Ministerstvo osvity i nauky Ukrainy. (2022). *Zatverdzheni standarty vyshchoi osvity* [Approved higher education standards]. Vziato z <https://mon.gov.ua/ua/osvita/visha-osvita/naukovo-metodichna-rada-ministerstva-osviti-i-nauki-ukrayini/zatverdzheni-standarti-vishoyi-osviti> [in Ukrainian].

15. Mitchell, R. (1997). *Notes on the history of the British Association for Applied Linguistics 1967–1997*. Retrieved from: https://baalweb.files.wordpress.com/2017/01/history_of_baal.pdf [in English].

16. Mukan, N. (2012). Osoblyvosti pidhotovky bakalavriv u haluzi prykladnoi linhvistyky: dosvid universytetiv SShA [Undergraduate training in applied linguistics: US experience]. *Porivnialna profesiina pedahohika*, 1, 53–58 [in Ukrainian].

17. Mykolaivskiy natsionalnyi universytet imeni Vasylia Sukhomlynskoho. (2022). *Filolohichniy fakultet* [Philology faculty]. Vziato z http://philology.mdu.edu.ua/?page_id=3028 [in Ukrainian].

18. Tretko, V. V. (2014). *Teoriia i praktyka profesiinoi pidhotovky mahistriv mizhnarodnykh vidnosyn v systemi univresytetskoï osvity Velykoi Brytanii* [Theory and practice of graduate training in international relations in the UK system of university education]. (Aftoref. dys. d-ra ped. nauk). Vinnytskyi derzhavnyi pedahohichniy universytet im. Mykhaila Kotsiubynskoho, Vinnytsia [in Ukrainian].

Стаття: надійшла до редколегії 02.05.2023

доопрацьована 16.05.2023

прийнята до друку 04.06.2023

PROFESSIONAL TRAINING IN APPLIED LINGUISTICS IN THE SYSTEM OF HIGHER EDUCATION IN UKRAINE: CONTENT CHARACTERISTICS

Olha Lapshyna¹, Olena Dorofeyeva², Oksana Komochkova³

¹*Khmelnytskyi National University,
Instytutska Str., 11, Khmelnytskyi, Ukraine, UA–29016
olga1807komochkova@gmail.com;*

²*Khmelnytskyi National University,
Instytutska Str., 11, Khmelnytskyi, Ukraine, UA–29016
elenadorofeyeva72@gmail.com;*

³*Khmelnytskyi Secondary Comprehensive School (Levels 1–3) No. 21,
Prospekt Myru Str., 76/5, Khmelnytskyi, Ukraine, UA–29015
zastupnyk21@ukr.net*

The article discusses professional training in applied linguistics in the higher education system of Ukraine. Much emphasis is placed on the content characteristics of such training. Its aim is to analyze and justify the content of professional training in applied linguistics in the higher education system of Ukraine. As one can see, linguistic globalization and internationalization of applied linguistics, as well as the rapid development of ICT, create the need for specialists who can design effective algorithms and methods of processing automatic text, creating automated and machine translation technologies, conducting research activities related to the skillful use of information systems. In Ukraine, linguistics is viewed as a discipline studied within the framework of philology, rather than as an independent specialty/specialization, which, in turn, significantly slows down its development and narrows its scientific potential. The

specialization «Applied Linguistics» reveals the specifics of linguistics/applied linguistics, updates current demands of science and helps adjust professional training in applied linguistics to relevant standards of leading countries. A detailed analysis of corresponding university curricula shows that the content of degree programmes in applied linguistics involves mastering natural-scientific, professional-practical, humanities-related and socio-economic courses, courses chosen by each university independently, as well as optional courses. The content of degree programmes in applied linguistics is structured based on linguistic, translation-oriented, literary and combined approaches. Further research lies in studying the features of blended learning in applied linguistics in the leading countries of Europe.

Keywords: linguistics, philology, applied linguistics, professional training, higher education.